

FÖRVALTNINGEN SOM ETT VERKTYG

Huvudtemats namn och diarienummer: Konsekvenserna av EU:s nya klimat- och energimål 2030 för Finland SRK/473/48/2014

Finansiering för huvudtemat: 100 000 € (Sammanlagt 200 000 €, varav resterande 100 000 € söks hösten 2014)

Huvudtemats mål: Att mångsidigt stödja beslutsfattandet i statsrådet samt annat nationellt beslutsfattande genom att bedöma konsekvenserna av kommissionens klimat- och energipolitiska ram inom EU för perioden 2020–2030 (COM(2014) 15 final) ur Finlands perspektiv. Målet är att analysera paketets konsekvenser för den finländska näringsverksamhetens konkurrenskraft och utvecklingsmöjligheter samt även konsekvenserna för den nationella energi- och klimatpolitiken inom samhällets olika sektorer.

Huvudtemats innehåll: I januari 2014 publicerade EU:s kommission sitt förslag (COM(2014) 15 final) till klimat- och energipolitiska mål för 2030. Kommissionen föreslår som EU:s mål att utsläppen minskas med 40 procent fram till 2030 jämfört med nivån 1990. Kommissionens utgångspunkt är att det generella målet för minskningen av utsläpp fördelas mellan utsläppshandeln och sektorn utom utsläppshandeln på motsvarande sätt som i det nuvarande paketet. Enligt detta skulle målet år 2030 för utsläppshandeln vara en minskning med 43 % jämfört med år 2005 respektive med 30 % för sektorn utom utsläppshandeln. Ett genomförande av målet för sektorn utom utsläppshandeln kräver att medlemsländerna delar bördan mellan sig, men kommissionens meddelande saknar detaljerade riktlinjer för detta.

[Preliminära bedömningar av konsekvenserna av målen för klimat- och energipolitiken EU2030](#) för Finlands energisystem, nationalekonomi och utsläpp av växthusgaser har redan utförts i samarbete mellan VTT och Statens ekonomiska forskningscentral samt i en ekonomisk undersökning som utförts av Pellervo ekonomisk forskning PTT. Klimat- och energipolitiska beslut har avsevärda konsekvenser för konkurrenskraften för och sysselsättningen inom Finlands industri, eftersom den energiintensiva industrins andel av nationalprodukten är större och ekonomins energiintensitet högre än i EU-länderna i genomsnitt. Å andra sidan erbjuder klimat- och energipolitiken även betydande incitament för att utveckla och ta i bruk nya lösningar med låga utsläpp.

För Finlands del är det viktigt hur markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk dvs. den s.k. LULUCF-sektorn (Land Use, Land Use Change, Forestry) beaktas i EU:s klimatpolitik efter 2020. Redan i det nuvarande klimat- och energipaketet finns beredskap för att sektorn kan beaktas när man ställer upp framtida utsläppsmål. I sitt meddelande (COM(2014) 15 final) konstaterar EU-kommissionen vad gäller markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk att utsläpp och koldioxidsänkor inte för närvarande ingår i EU:s interna mål för minskning av utsläpp. Jordbrukets källor av växthusgaser med undantag av markgrundens kol ingår redan i den icke-handlande sektorn. För att säkra kostnadseffektiviteten är det ändå väsentligt att alla sektorer deltar i att minska utsläppen. På grund av osäkerheterna och riskerna i anslutning till LULUCF-sektorn kräver ett eventuellt inkluderande av sektorn i utsläppsmålet noggranna ytterligare analyser.

Frågeställningar:

- EU-kommissionen anser att markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk dvs. den s.k. LULUCF-sektorn borde ingå i målet för minskning av utsläpp fram till 2030; utsläpp och koldioxidsänkor ingår för närvarande inte i EU:s interna mål för minskning av utsläpp. Hurdana skulle konsekvenserna vara för Finland av en ny bedömning av konsekvenserna av

LULUCF-sektorns utsläpp inom EU:s klimatpolitik och när man ställer upp utsläppsmål för perioden 2020–2030?

- Analys av de alternativ som EU-kommissionen föreslår: klimat- och energipolitiken som helhet och dess mål samt riskerna och möjligheterna för Finland vad gäller de olika alternativen. Överlappar de olika målen och står de i konflikt med varandra? Sådana frågor är till exempel klimatneutralitet och användningen av biomassa i produktion av energi samt produktion av bibränslen kontra sänkeffekter och tillgången på biomassa överhuvudtaget.
- Vilka konsekvenser har de klimat- och energipolitiska målen för olika sektorer? Hur är det med koherensen mellan dessa policymål? Vilka är de viktigaste möjligheterna för och kostnaderna av att minska utsläpp inom olika sektorer?
- Hurdana regionala konsekvenser skulle klimat- och energipolitiken EU2030 ha för inkomstfördelningen och sysselsättningen i Finland?
- Vilken betydelse har energieffektiviteten för uppnåendet av målen visavi byggnadsbeståndet, reparationer av förorter, bilbeståndet, utvecklingen av färdväg, alternativa bränslen?

Eftersom målen för klimat- och energipolitiken EU2030 preciseras stegvis, är det relevant att man går igenom olika slags alternativ. Beställaren förbehåller sig möjligheten att komplettera frågeställningarna, till exempel efter policyinitiativ som EU:s kommission antar senare.

Offerter på forskning ska omfatta en plan för med hurdana utvärderingsmetoder de sökande ämnar bedöma de klimat- och energipolitiska konsekvenserna samt en redogörelse för på hurdant empiriskt material dessa kalkyler baseras. Vid bedömningen av ansökningarna följer man ansökningsannonsens allmänna bedömningskriterier med tonvikten på följande delar: utrednings- eller forskningsplanens genomförbarhet, sökandens eller forskningsgruppens kompetens samt fokuseringen på problem och lösningar. Vad beträffar genomförbarheten beaktas i detta sammanhang i synnerhet planens empiriska och teoretiska analyser samt deras trovärdiga genomförbarhet visavi planens kontext.

Under den här ansökningsomgången kan finansiering på sammanlagt 100 000 € sökas för projekt som inleds och genomförs hösten 2014. Efter den pågående ansökningsomgången följer en andra omgång hösten 2014. Då kompletteras den forskningsbaserade informationsanskaffningen utgående från de forskningsprojekt som nu omfattas av ansökan. Forskningsprojektens rapporter ska vara färdiga före den 31.3.2015.

Ytterligare information: Heli Saijets, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet, e-post: heli.saijets@tem.fi, tfn +358295047030

Huvudtemats namn och diarienummer: Kunskap som konkurrensfördel för samhället SRK/474/48/2014

Finansiering för huvudtemat: 200 000 €

Huvudtemats mål: Förverkligandet av en nationell servicearkitektur och den servicekanal som ansluter till den (finanspolitiska ministerutskottets beslut 19.11.2013).

Huvudtemats innehåll: Servicekanalen är en kommunikationshelhet som gör det möjligt att öppna nya informationskällor så att de kan utnyttjas på enhetliga sätt med hjälp av tjänster samt att lättare skapa nya tjänster genom att möjliggöra enhetliga gränssnitt för olika informationskällor. De i temat föreslagna prioritetsvalen sammanfaller med såväl ICT 2015-arbetsgruppens förslag som regeringens framtidsredogörelse och regeringsprogrammet. Vissa frågeställningar uppkom även i samband med förberedelserna inför den mässa om möjligheterna att utnyttja öppen information som nyckel till framgång för och välbefinnande i Finland, "Avoimen tiedon hyödyntämisen mahdollisuus Suomen menestyksen ja hyvinvoinnin avaimena" (15–16.9.2014), som ska stödja genomförandet av framtidsredogörelsen.

I dag finns det en väldig mängd data i olika databaser i Finland som inte kan utnyttjas på bästa möjliga sätt. Mycket av denna information kunde utnyttjas bättre för att utveckla näringsverksamheten, vid riskhantering och i det samhällseliga beslutsfattandet i anslutning till detta, ifall den formaterades i en form som lättare kunde tillämpas i samband med geografiska informationssystem och positionsbestämningsteknik. Med hjälp av enhetliga gränssnitt mellan olika informationskällor och kompatibla system kunde informationen i dem med hjälp av servicekanalen effektivt kopplas samman och jämföras med funktioner och resurser i samhällets olika delområden i enlighet med finanspolitiska ministerutskottets beslut.

Frågeställningar:

- Hur borde tillgången på och användningen av geografisk information ordnas inom ramen för den nationella servicekanalen, med beaktande av bl.a. INSPIRE-direktivet?
- Hur kan man effektivt utnyttja satellitnavigeringsteknik inom ramen för den nationella servicekanalen?
- Hurdana nya möjligheter finns det för att utnyttja servicekanalen, geografisk information och positionsbestämningstjänster inom olika tillämpningsområden (t.ex. trafik, hälsa, säkerhet, miljön, användningen av naturtillgångar)?
- Utredningsprojektet ska dessutom producera beskrivningar för integrering av positionsdatalager och positionsbestämningstjänster i den nationella servicearkitekturen, utkast till den offentliga förvaltningens rekommendationer (JHS) om integreringen samt applikationsexempel på integrering av servicearkitektur och infrastruktur för geografisk information. Om tillämpningsområdena kan överenskommas separat.

Ytterligare information: Mikko Peltonen, forskningsdirektör, jord- och skogsbruksministeriet, e-post: mikko.peltonen@mmm.fi, tfn +358295162296 och Antti Vertanen, dataadministrationsdirektör, jord- och skogsbruksministeriet, e-post: antti.vertanen@mmm.fi, tfn +358295162421 +35840720 4001

Huvudtemats namn och diarienummer: Effektivisering av utvärderingen av konsekvenserna av EU-initiativ SRK/475/48/2014

Finansiering för huvudtemat: 50 000 € (Sammanlagt 200 000 €, varav resterande 150 000 € kan sökas hösten 2014)

Huvudtemats mål: Att stödja det nationella utarbetandet av ståndpunkter och beslutsfattandet i EU-frågor samt att förbättra den finländska EU-politikens effektivitet.

Huvudtemats innehåll: I Finland, liksom i EU överlag, har man fäst allt större vikt vid hur väl EU-lagstiftningen fungerar. Vid bedömningen av detta ser man både på hur man med en enskild rättsakt uppnår det mål som uppställts för den samt på vilken dess totala inverkan är på omvärlden (ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser osv.). För att stärka grunden för Finlands beslutsfattande i EU-frågor finns det ett behov av att utveckla konsekvensbedömningen av EU:s lagstiftningsförslag och policyinitiativ. När statsrådet utformar sin ståndpunkt i EU-frågor ska det ske mycket snabbt efter det att kommissionen utfärdat sitt förslag, vilket innebär att det blir mycket krävande att göra en konsekvensbedömning. Ju tidigare en konsekvensbedömning finns att tillgå, desto bättre kan den utnyttjas också när man vill påverka EU:s beslutsfattande. Inom detta huvudtema ligger fokus på initiativskedet inom EU:s lagstiftningsprocess innan det slutliga antagandet av lagstiftningen. En bild av den antagna rättsaktens faktiska konsekvenser fås dock först genom uppföljning och bedömning i efterhand.

I den första utredningen inom huvudtemat analyserar man nuläget för de konsekvensbedömningar av EU-initiativ som görs i Finland och framför förslag till hur dessa bedömningar kan utvecklas. I de fortsatta utredningarna inom detta tema kommer man också att bedöma konsekvenserna av de viktigaste initiativen inom olika politikområden under den kommande kommissionens mandatperiod.

Frågeställningar:

- Hur har konsekvensbedömningen av EU-initiativ och EU-lagstiftning för närvarande organiserats i vissa utvalda medlemsstater och EU-organ (komprimerad genomgång)?
- Vilken är situationen för konsekvensbedömningarna av EU-initiativ i Finland (viktigaste aktörer och deras beredskap för bl.a. bedömning av de ekonomiska konsekvenserna) med tanke på statsrådets beslutsfattande?
- Hur kan det konsekvensbedömningsmaterial som kommissionen tar fram utnyttjas bättre vid den nationella bedömningen?
- Hur bör EU:s konsekvensbedömning och styrningen av den utvecklas, så att den bättre stöder beslutsfattandet i EU-ärenden och ökar den finländska EU-politikens verkningsgrad?

Ytterligare information: Toivo Hurme, EU-specialsakkunnig, statsrådets kansli, e-post: toivo.hurme@vnk.fi, tfn +358295160345

Huvudtemats namn och diarienummer: Nya verktyg för styrning och stöd för en försökskultur
SRK/477/48/2014

Finansiering för huvudtemat: 100 000 €

Huvudtemats mål och innehåll: Så som även framtidsredogörelsen fastställer ska Finland övergå från en kultur som planerar till en som presterar. Den nuvarande styrningen efter en modell av uppifrån nedåt och rationellt beteende ger i en komplex värld av ömsesidiga beroenden inte längre nödvändigtvis det bästa önskade resultatet i samhället. En ny trend som börjar framträda är ett tankesätt som tar hänsyn till faktorer kring människors beteende när man väljer former av och genomförandesätt för styrning, och som ger mer rum än tidigare för experimentella verksamhetsätt när man utvecklar nya lösningar och tjänster. Försök är lämpliga tillvägagångssätt i en omvärld som ständigt förändras, där vi har någon slags gemensam uppfattning om målet men saknar kunskap om fungerande lösningar eller där lösningarna måste ändras i takt med att omständigheterna förändras. Tillämpande av beteendevetenskapliga läror och försök på det samhälleliga beslutsfattandet är ett led i att stärka strävan efter beslutsfattande som grundar sig på belägg.

På ett styrningsgrepp som beaktar människors beteende kan man tillämpa försöksverksamhet naturligt, smidigt överföra, duplicera och förädla goda lösningar till större fördelar och snabbt avstå från mindre lyckade försök. Det ger styrningen mer smidighet och flexibilitet. En sådan verksamhetsmodell inkluderar medborgarna i beredningen och verkställandet av ärenden i större utsträckning och gör det samtidigt möjligt att utgående från människornas behov finna lösningar, planera tjänster och bedöma deras funktionsduglighet samt kombinera den offentliga och den privata sektorns kompetenser.

Det finns internationella goda erfarenheter av beteendebaserad styrning, och i vissa europeiska länder har man skapat särskilda enheter för att göra verksamheten förvaltningsövergripande och säkra den (bl.a. MindLab-funktionen i Danmark eller den beteendevetenskapliga enheten i Storbritannien, som nyligen lösgjordes från premiärministerns kansli och infördes i NESTA Think Tank). En sådan enhet eller funktion kan tas under granskning och kritisk bedömning vad gäller såväl ett enskilt initiativ eller instrument som servicekonceptet. Försök är i bästa fall kontrollerade prestationer där man kan lära sig av erfarenheterna och lära sig att dela. Syftet är att genom att bättre utnyttja användarnas erfarenheter och perspektiv identifiera hinder för genomslag samt förutsättningar och ändringsbehov i samband med nya verktyg eller åtgärder.

Inom regeringen och tjänstemannaledningen i Finland har man börjat diskutera behovet av att reformera vår uppfattning om den samhälleliga styrningen. Frågan har bl.a. tagits upp i det internationella projektet Framtidens förvaltning. För att säkra en bättre och mer verkningsfull policystyrning och utvärdering av regeringens metodarsenal föreslås en systematisk kartläggning av nödvändigheten av och verksamhetsförutsättningarna för nya slags verksamhetsmodeller utgående från internationella goda erfarenheter och fungerande praxis. Kartläggningen av internationella modeller kan göra att man effektivare hittar funktionsdugliga lösningar genom att man lär sig av modellerna och tillämpar praxis som fungerar i dem. Resultaten av utredningsverksamheten som utförts inom huvudtemat tjäna det pågående projektet för utveckling av statens styrsystem, som ingår i centralförvaltningsreformen (projektiden löper ut vid utgången av 2014).

Frågeställningar:

- Vilka är de internationella erfarenheterna av verksamhetsmodeller för styrning på statsrådsnivå, där man utnyttjar försök och beteendevetenskapliga grepp och metoder?
- Vad krävs för att stärka en sådan verksamhet i Finland? Vilka ändringar behövs (i lagstiftningen, styrningen, organisationsstrukturerna, verksamhetsmetoderna och verksamhetskulturen)?
- Hurdan god praxis finns vad gäller försöksverksamhet där man tillämpat ett styrgrepp som ansluter till människors beteende?
- Hurdana goda verksamhetsmodeller och utvecklingsverktyg finns det i centrala internationella organisationer (till exempel Mindlab och NESTA) som utnyttjar försökskulturer och beteendevetenskaper?

Ytterligare information: Sirpa Kekkonen, programråd, statsrådets kansli, e-post: sirpa.kekkonen@vnk.fi, puh. +358295160181